

ZOMBOR és VIDÉKE.

POLITIKAI és VEGYES TARTALMU MEGYEI KÖZLÖNY.

Megjelenik hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Hirdetések és előfizetések fölvetetnek s egyes számok kaphatók helyben:

Muzsik és Parties könyv- és könyvnyomtatásában, Schön Adolf könyvkereskedésében, Hay Sándor dohánytözségében, valamint hirdetések s nyilatkozó közlemények úgy a fővárosi mint a külföldi összes hirdetési irodákban.

Egy szám 10 kr.

ELŐFIZETÉSI DÍJ.	
Égész évre	3 frt.
Fél évre	2 " "
Negyed évre	1 " "
Videke postán küldve:	
Égész évre	9 frt. — kr.
Fél évre	4 " 50 kr.
Negyed évre	2 " 25 kr.
Neptanítóknak helyben:	
Égész évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 " "
Negyed évre	1 " 50 "
Neptanítóknak vidéken:	
Égész évre	7 frt. — kr.
Fél évre	3 " 50 "
Negyed évre	1 " 75 "

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal:
Csendes-utca, Tóth-féle házban,
ahová minden a lap szellemi részét illető közlemény, az előzetes és hirdetések is küldendők.
Bérmintelen leveleknek nem fogadják el. Kéziratok nem adótnak vissza.
Szerkesztővel értekezhetni: d. e. 11 óráig 12-ig és d. u. 3-tól 5 óráig.

Az esküdtszék verdiktje.

Tizenkét magyar állampolgár elővetette br. Edelsheim-Gyulay, a cs. és kir. közös hadsereg főhadparancsnoka azt a problémát, hogy vajjon szabad-e azt magyar hírlapíróknak nyíltan ki mondani, mikép a cs. és kir. közös hadseregénél a „nem valami tisztességes bánásmód” képezi a „főszabály”-t.

A probléma nem valami nagyon bonyolódott, s a „nem valami tisztességes bánásmód”, egyszerű s könnyen megérthető kitétel

Mindazonáltal a kérdés fölvetette magának az intézménynek s főleg a közös hadsereg tisztikarának összes bűneit, s a tizenkét esküdt az egyszerű s könnyen megérthető problémával szemközt találta a kérdések özönét, melyek megoldásánál latba esett a hazafiság, a lelkiismeret tisztasága, a becsületesség, önzetlen gondolkodás, s a kiknek a törvény lelkeire köti, hogy aggodó gondossággal figyelmezzenek a vad és védelem egymással szemben álló erősségeire, hogy lelkiismeretük melyére szavla szabad s független férfiakhoz méltón mondjanak verdiktet, — azok egyhangúlag odanyilatkoztak hogy: „a vádlott nem vétkecs.”

Az elégtétel, melyet a verdikkal a vádlottak padjára ültetett lapszerkesz-

tőnek szolgáltatottak, nem egyedül az övé, osztozik abban az egész magyar nemzet, s a mennyiben e fölmentetés a lapszerkesztő önértéket emelte, nincs abban az egyéni diadaléretnek nyoma sem, hanem csupán az általános diadaléretnek reá eső parányi része, — éppen annyi, a mennyit abból minden igazi magyar ember magának vindikalhat.

Mert nem a „Zombor és Vidéke” szerkesztőjének adtak igazat, nem a személy aratta diadalát a közös hadsereg ellen; az esküdtszék felülemkedett személyi tekinteteken, s hivatva érte magát a nemzet álláspontjára helyezkedni, onnan bírálva a vádat s méltányolva a védelmet, a mérlegbe vetve mindazt a visszaélést, bünt és gyalázatot, mellyel a közös hadsereg a magyar nemzetet becsületében s legszentebb jogaiban megsértette, lelkiismerete ellentétlenül s ugallatára mondott verdiktet, olyant, milyent a közös hadsereg megérdemelt.

Ezt a verdiktet provokálta a közös hadsereg, — nincs oka tehát a nemzetre nehezelténe, ha megkapta, a mit maga akart.

Volt-e joga ennél kedvezőbb ítéletet várni? Nem! — Igazolatlan góg, oktaian érzékenység támasztotta benne

föl a bosszúérzetet akkor, midőn mindennap követi el a legfajább becsület-sértéseket a magyar nemzet ellen.

Ne legyen azonban e verdikt viszály magva polgárság s hadsereg között! — Mi a béke jobbát most is készségeken nyujjuk feljűk.

Föltételeink loyálisak s méltányosak: legyenek magyarok, vagy legalább becsüljek a magyart!

Tiszteljük a polgári erényt, ha a katonai erény tisztaságát féltékenyen őrzik. Becsüljük meg a polgári törvényeket, ha a rideg katonai törvények nek erénynt akarnak szerezni. — Ezek a mi föltételeink. — s „legyűnk jó barátok, öleljük meg egymást!”

Mondottuk ezt átalánosságban, s tiltakozunk ellene, hogy e szavainkból bárki vádat merjen kovácsolni azok ellen, a kik talán a helyi viszonyok, vagy személyi tekinteteknél fogva magukat a lefolyt perben érdekelteknek tartják.

Mi a közös hadseregnek Zomborban székelt tisztikarát soha se akartuk egy szóval sem megbántani, s im ezenen ünnepelesen kimondjuk, hogy tudtunkkal soha sem volt alkalmunk hazafiaosságukban, magyar érzelmükben ketelkedni. A mit a Husvethi affair alkalmából mondottunk, azt mi nem a

Zomborban székelt tisztikarra értették hanem általánosságban mondtuk. S annyira távol áll tőlünk a személyeskedés, hogy még csak azt sem kutatjuk, s valóban maig sem tudjuk, ki vagy mi volt a sajtóper megindításának rugója?

Nem is keressük ma sem! Hiszen csak a jogrend s polgári törvények iránti tisztelet kifejezést szemléltük e per megindításában. elismerését annak, a mit elegendig a közös hadsereg tisztikara elismereni nem akart, hogy minden valódi vagy vélt sérelem fölött, nem a sértett fél, hanem illetékes s arra hivatott bíróságnak áll egyedűl jogában itelni s érte elégtéltet szolgáltatni.

S a mint mi hódolattal hajoltunk meg már elege is az esküdtszék verdiktje előtt, — úgy legyen az rajuk néve is kompetens: s ha forgott fönn véleményük szerint közöttünk sertes, most az ki van egyenlítő. Nincs oka senkinek többé nehezelténi. A Zomborban székelt tisztikar tagjai polgárságunkkal a legjobb egyetértésben él, s mi mellegen óhajtuk, hogy ezen egyetértést, semmi a világon meg ne bontsa.

Polgárság s katonaság közti jó viszony — legalább Zomborban meg ne zavartassék e verdikt téves értelmezése által. Feledjük el a történeteket!

Molnar Gyula.

A „Zombor és Vidéke” tárczája.

Hulló csillag. . .

Hulló csillag a boldogság.
Bolygó tűz a szerelem. —
Még ma ragyog, még ma lángol —
Holnap már nincs sehohsem.

Az szét pattan, ez kialszik
Amint támadt, nesztelen —
Máskor nem fáj, csak a kinek
Ott ragyogott lelkeben.

Balga az, ki vágygallyal, hévvel
Üldözi ezt; s hisz neki,
De szegényebb, kit reménye
Biztat, hogy azt felléli.

Álomképek; — tarka-barka
Képelemnek gyermeke,
Álomképek; — elszállnak, mint
Gyermek ajkáról a rege.

Még ma ragyog, holnap eltűn —
S nem leled fel sohasesig;
Hulló csillag a boldogság
Bolygó tűz a szerelem.

Avasi.

Az én „tárgyaló” sajtópöröm.

(Mert a mullok az „elválasztott” sajtópörömöt beszéltem.)

Hát tessék nelem azt elhinni tisztelt uraim, hogy nem jó dolog az „vádlott”-nak

lenni Nem, még akkor se, ha az embert tejbenn-vajban fürösztik is. En mondhatom, mert én megpróbáltam.

En talán a világ összes „vádlott”-jai között a legelkenyvetetettebb s legszerencsésebb voltam fölmentésesemért dolgoztam ég, föld s minden elemeutum. Még maga a cs. kir. közös hadsereg is, az én fölporosóm. Egy mit nem tett ez a közös hadsereg csak csupán azért, hogy valahogyan meg is el ne ítéljenek?

En magam is tettem, s pedig mindjárt azzal, hogy mikor arra határozottam el magam, hogy olyat írok a miért sajtópört fogok kapni, hát akkor kifundáltam körmönfont rafineriával a mit irtam olyténkép, hogy abban éppen semmi se legyen. Tudtam, hogy a „semmiért” nem lehet elítélni az embert. Igaz ugyan, hogy itt a nehézség nem is a fölmentetésben kulminál, hanem abban, hogy tessék „semmit” se írni s mégis sajtópört kapni. Hanem ez mind semmi ahhoz képest, a mit az én érdekenben az én fölporosóm véghez vitt.

Nem is akarom mind fölörölni, csak a nevezeteseket jelzem. T. i. — mikor első ízben elhalasztották a tárgyalást, akkor a közös hadsereg még nem volt bizonyos abban, hogy fölmentenek, azért hozzá fogott az „adatt”-gyűjtéshez. Bécsből rendelte meg, mert tudta, hogy a mi Bécsből jön,

azt mi magyarok mind nagyon szeretjük. Akkor aztán szépen megvárta, hogy látargyalja az ország parlamentje a népfelkelési törvényt, a melyben az orsz. képviselő urak el fogják az „inerminalt” közleményt száz-féle variációban mondani. — De még ez nem volt elég. Mikor közeledett a tárgyalás napja, akkor kapja magát Janszky tábornok s parádét csinál a Hentzi-szobornak, meg a sirjának, a miért nem csak a pesti jogászok, de még Tisza Kálmán is megharagudott.

Egy nappal pedig a tárgyalás előtt egyszerre két katona vált öngyilkossá a kaszárnyában, — egyik éppen a Károly-kaszárnyát választotta ki, hogy jó közel legyen az esküdt urakhoz.

Eenyire praeparálta nekem a közös hadsereg a talajt.

Iyen előzményekkel ültem a fiakkerbe Polónyi Géza orsz. képviselő, védőmmel, hogy Budára menjek. — Utközben olyan álomszerű érzés fogott el, mintha ez az egész dolog, csak valamelyes érzelmi káprázat volna, mint mikor az ember valami nagyon roszt álmodik, de azt a roszt az álomtól körtlyesíti annyi jóval, hogy szinte már nem is roszt. — Nem akartam hinni érzelmeimnek.

Hogyan, — kérdeztem magamtól — hát oszt' ezek után is oda áll dr. Kramolinj

hogy olyannal vádoljon, a melyent nem cselekedtem? Ó nem! Hiszen ez csak olyan tréfa. Rám akartak ijeszténi, de senki se veszi komolyan.

Még utóljára neveltséges szinben tünöm föl.

Mikor azután fölértek a Fortuna lépcsőin, — a barrikád előtt találom magam melyet örök szoritanak, s azon bevűl ott látom már összes beidézett tanuimait.

Es mégse álom, — gondolom — nekikemve a barrikádnak.

— Vissza! kiált rám durván az ör.
— Már minthogy én visszán? Hát oszt' miért?

— Azért mert csak belépő jeggyel lehet idejönni. Itt a jogász urak nem fognak ma hecezet csinálni.

— De uram, ön téved, én vagyok a „vádlott”, én nélkülem ezt a végtárgyalást meg nem tarthatják.

— Ah, kérem, hisz azt minden ember mondhatná, hogy ő a „vádlott”. Tudjuk már az ettelét.

Olyan hangon mondotta ezt, hogy „vádlott”, mintha valami nagy potentátról beszélne, a kinek érdemes volna a hatalmát uszupálni.

En még soha se hallottam, hogy valaki „vádlott”-nak adta volna ki magát, csakhogy a tárgyalási terembe bocssásk.

A „Pesti Napló” lapunk sajtópöréről.

A közös hadügyminiszterium sajtópörére vádolt felmentéséül végződött. Az esküdtek ítélete szerint dr. Molnár Gyula szerkesztő nem büns az, hogy a „Zombor és Vidéke” című lapban Husvéth Lajos katonai öngyilkosságáról azt írta, hogy szíven lötte magát azért, mert nem bánták leve tisztességesen, a minthogy ez a közös hadseregnél fősabály.”

E verdikt nagy feltűnést fog okozni katonatiszti körökben. Kapcsolatba fogják hozni az utcai tüntetésekkel Janski ellen. Tisza Kálmán nevezetes beszédével, melyben egy osztrák tábornokot a magyar országgyűlésen megkorholta, Ugron leleplezéseivel Hentzi generálisról s az általános hangulattal, mely ezen dolgok folytán az országban keletkezett s az esküdtek elhatározását befolyásolta. Lehet, hogy úgy van, de ki tudja az esküdtek lelkesmeretéből? Mi valószínűbb tartjuk, hogy kizárólag a speciális eset, a Husvéth öngyilkossága lebegett szemük előtt, s a tény, hogy többször be volt zárva, valamint a tanuk vallomása, hogy e miatt el volt keseredve: az esküdtek valószínűleg vélték, hogy ezen öngyilkosság oka a rossz bánásmód voltis hogy ezen meggyőződést merítették a tárgyalásból, másoként bajosan ítélték.

A közös hadügyminiszteriumra eből az a tanúság, hogy mielőtt sajtópört kezd, jobb alapon vizsgálja meg az esetet, mert a polgári tanuk vallomása s a polgárok esküdtésze nem befolyásolhatók. A másik tanúság, hogy magyar fiúk és német tiszték rosszul illekednek sze. A véletlen találkozás, hogy a katonai sajtóper összesen a katonai interpelláció tárgyalásával a képviselőházban. De hogy május 24-ike szerencsétlen napja volt a közös hadsergeknek Magyarországon, az bizonyos.

Törvényszéki csarnok.

A közös hadügyminiszterium sajtópöréről

A mai hangulat mellett szenzációs esemény számba megy az a sajtópört, melyet a Fortunában ma tárgyalt az esküdtészek.

Jelen közlemény az „Egyetértés”-ből van átérve addig is, míg az áldozatok árán általunk meg szerzett gyorsírói bitis hűbb folyóirataink adatként feleznék. A szerk.

Hanem mikor aztán a teremőr meghallotta Polonyi hómeri kacagását e fölött, megröstellte a dolgot s úgy vélekedvén, hogy talán még csak én lennék a „vádolt”, — szépen bebojásztott.

Benn voltam. Leültem oldalt egy asztalhoz szemben az esküdt urakkal, oldalt a törvényszékekkel, az ügyész csak úgy láthatván, ha visszafordulok. Mellettem közvetlen a védő. Első sor padokban a hírlapírók, azután a közönség. Az elnöki asztal alatt a hítes gyorsíró.

Hát ez mind igen szép. Az elnök megszólított: „vádolt ur!”

Soha az életben nem hallottam, hogy valaki ilyen állapotban is ur lett volna. „Vádolt ur”, — azután „eltelt ur”, még később „rab ur” legkésőbb „büntetését kiállott ur”. De mindig „ur”.

Igy aztán kissé türelmetlenek látszott a helyzet. — De quid nunc!

Hátba az a dr. Kramolin, a ki igen okos ember, egyszerre föláll s azt mondja: „T. uraim! Viszavonom a vádat. A jelen idők nem alkalmasak arra, hogy a közös hadsereg ellen még ilyen igazságos pert is sikerrel lehetne keresztülvinni. Hadt. menjen haza a „vádolt”, ur.”

Ezzel tökéletesen tönkre silányított volna. Minden ember ujjal mutatott volna rá, hogy itt van ni, a kit csak azért nem ítélték el, mert az „idők nem alkalmasak rá.”

küldtszék. Panaszos a közös hadügyminiszterium volt, vádolt egy vidéki szerkesztő, s a bizonyítás amaz embertelen bánásmódra vonatkozott, melyet a közös hadsereg tisztikarának oly gyakran a szemére hányának. Nagyon természetes, hogy ma, mikor a legutóbbi események következtében olyan éles a közhangulat a katonasággal szemben, a per iránt erős volt az érdeklődés. A Fortuna nagy természetesen szufolásgal megtelt közönséggel s a mi ritkaság, — előkelő társasággal is — akadtak, kik vállalkoztak elszendvedni a nagy terem fulasztó gőzét s rekkendő hoségét. Hogy a közönség a vádolt javára volt hangolva, mondani is fölösleges, s az elnök, kiről el kell ismerni, hogy tapintatosan s intelligenciával vezette a tárgyalást, többször volt kiemeltlen a hallgatóságot a tetszés nyilatkozatoktól való tartózkodásra figyelmeztetni. A közönség természetesen akkor lett lehangosabb, mikor az esküdtészek elnöke kihirdette az egyhangú „nem vétkes”-t. A taps, éljenzés nem akart véget érni, s meg kell vallani, hogy akarmily kevés ember is az, a kiket a magyar Justitia ludavári szegúes csarnokába befogadni képes, általok ma az egész nemzet hamisítatlan közvéleménye nyilatkozott.

A panaszolt közlemény a „Zombor és Vidéke” 1885. október 25-én kiadott 86. számában jelent meg s a következőleg hangzik: Öngyilkosság. Az alig 20 éves Husvéth Lajos, a helybeli jól ismert Husvéth István polgármester fia f. hó 23 án d. e. 10 órákor szíven lötte magát. Az ifju önkényt állott be a katonasághoz, hol azonban, úgy látszik, nem bánták vele valami tisztességesen, amiut. hogy ez a közös hadsergnél fősabály. Mint halljuk, 30 napi fogságra lett ítélve s a büntetés igazságtalan volta feletti bánkodása közben határozta el magát a szörnyű tette. Mások szemérményi viszonyból akarják az öngyilkosságot megokolni, de az előbbi indok valószínűbbnek tetszik.

Ez ujdomság által a közös hadügyminiszter, mint a közös hadsereg képviselője, serteve érezte magát s a kir. főügyesség által panaszt emeltett a sajtóbírósnál. Hosszas huzavona után a tárgyalást végre ma megtartották.

A sajtóbírósnál a következőkép alakult meg: elnök: Novák Kamill, szá-

De nem ez történt. A törvényszék hozzáfogott az esküdtészek megalkatásához. Az ügyész ur a legelső név hallatára haragosan kiáltott föl: „Nem fogadom el!” Akkor egy-egy mára hangzott föl az „Elfogadom”, „Nem fogadom el” hogy szinte mulatságos volt.

A visszavetési jog felváltva gyakorolható. A védő kezdte, az ügyész folytatja. A kit a védő elfogadott, azt az ügyész vette vissza, és a kit az ügyész elfogadott azon hitben, hogy mi nem fogadjuk el, ha ő bizik benne, — mi kézséggel elfogadtuk. Hadd nőjjen kissé az önbizalma.

Igy alakult meg az esküdtészek. No most! Az első szó a „vádolt”-é. En irtam-e azt a csunya cikket? Mi tagadás, én. Elvállalom-e a felelősséget? Hát hiszen, hogy ne vállalnám el-mikor „muszáj”.

Hát akarok-e, előre is valamit mondani? Dehogy szölok még most, nem akarom fölvilágosítani az ügyész urat, hogy nincs abban semmi, a mit én irtam. Átadom a szót vedőnek.

Polonyi Géza fölemelkedik ültéből. Erőtlen alak, szép fekete kórszákkal, magyaros fizionómiával, delezeg magatartással, nyájas tekintettel.

vázobírák. Brinkmann Antal és Mészöly Lajos; jegyző: Krenedics Gyula.

A kir. ügyészséget dr. Kramolin Viktor képviselte. A vádolt dr. Molnár Gyula személyesen jelent meg védőjével dr. Polonyi Géza fővárosi ügyvédvel.

Az elnök kilenc órákor megnyitja az eljárást, az esküdték kisorsolásával. A visszavetési jogot mind a két fél igénybe vette. A vádolt visszavetette: dr. Staub Mór, Csepreghy János, Haris Pált, Békefy Gézát, Engelbach Alajost és Prückler Ignácot; az ügyész visszavetítette Gyarmathy Gyulát, Oszarovsky Henriket, Tarsay Jánost, Pecsics Márköt, Vidosfalvy Bódogot, Kerndl Mihályt, Kollár Lajost és Radics Józsefet.

E szerint az esküdtészek a következőkép alakult meg: Kramer Miksa, Horvath Alajos, Pollák Illés, Bobula György, Palai Károly, Arkaí Sándor, Baumann Miksa, Kellerkeff Antal, Csepely Sándor, Hudomel József, Kovács Zsigmond, dr. Kéri Miklós.

Következik a póttagok kisorsolása. Az elnök megjegyzi, hogy a törvény nem tesz semmiféle intézkedést arra nézve, hogy a póttárgyak kisorsolásánál micsoda eljárás kövessék, ezért kéri a feleket, hogy a kisorolt Kun Géza és Umbach Rezső ellen van-e kifogásuk? Mind a vádolt, mind a közzvádó nemmel felelték.

Ezek után az esküdték letették az esküt s a teremben lévő tanuk felszólították, hogy távozzanak a mellékelyiség-kbe. Ennek megtörténte után az elnök az eljárást megnyitották nyilvánította s a vádlatot az általános kérdésekre hallgatta ki. Vádolt dr. Molnár Gyula zombori lakos, 28 éves, lapszerkesztő, ügyvédjelölt, büntetve nem volt.

Az elnök: Egyik t. esküdt számárazukrot küldte hozám, kérem a t. vádolt és vádló urakat, van-e kifogásuk az ellen, hogy e czukor kiadassék az esküdt urnak?

A vádló és vádolt kijelenti, hogy e tekintetben nincs kifogásuk. Elnök erre határozatlag kimondja, hogy a czukor ki fog adatni. (Derültég.)

Ezután elnök kérdést intézett a vádlothoz, kíván-e ügyére nézve már elzetesen nyilatkozni. Vádolt tagadó felel.

Erre felolvastatt a vádlevél, —

Hanem, a mint megnyílik az ajka, egyszerre haragos villámokat lövell a tekintete, s vélnéd, hogy minden szava egy-egy távolból hangzó ágyú-moraj, mely mindegyre közeledik s utóljára végülök a terem, a melyben siri esend alkodik.

„Mondja meg az ügyész ur, hogy miért halasztotta el a tárgyalást? Hol vannak azok a bécsi adatok? Rukkolfon ki velet!”

Válaszol az ügyész ur méltóságteljes komolysággal, esengő, férfias hangon:

„Nem lesnek azok bécsi adatok, hanem hazai termék, s épen zombori.”

„Talán az a káplár, a kit egy főhadnagy fedeztetett alatt „vezényelték” ide „tanúságtételre”?

„Az!”

Ez volt az első összeütközés.

Erős, bátor mérközésnek bizonyult. Tulerős a védelem, de bátor a vádhatóság. Következett lehetett ebből, hogy nagy lesz a döntő esata.

Egyszeriben melegem kezdett lenni.

Ugy éreztem magam, mint a ki valóssággal „vádolt”. A tizenkét esküdt ur szemem reám irányult, a törvényszék tekintete rajtam akadt meg, a „Pester Lloyd” tudósítója mértőre szemekkel azt kezdte vizsgálni, nines-e rajtam „mieder” — a közönség szemé pedig kereste a kinevetni való rajtam. Atól féltem, hogy megtalálja.

A esata mindegyre tüzezsébbé vált.

mely a többek közt ezeket mondja: „A Zombor és Vidéke közleménye szerint a közös hadsergnél (vagyis az osztrák magyar cs. kir. hadsergnél) „fő szabály” — hogy annak tagjaival „ne bánjanak valami tisztességesen” s állítolag Husvéth Lajos is ennek esett áldozatul. — Miután pedig ez olyan áltítás, a mely a cs. és kir. közös hadsergre nézve nem csak kifejezéseimél fogva meggyalázó, de tárgyilag is, ha való volna, azt közmegevesítésnek teendő ki, miután tehát a kérdéses közlemény a btk. 258., 259., il letoleg 261. §-nak sulya alá eső rágalmazás és becsületsértés vétségének jelensége foglalja magában, s miután a mult év decz hó 16 án 44200/85. btk. sz. a. előterjesztett indítványom alapján megéjtett vizsgálat folyamában em közlemény szerkesztőjének a vádolt vallotta magát, hivatkozással a btk. 270. §-ára közzvadt évek a nevezett dr. Molnár Gyula, 28 éves, izr. nőtlen zombori lakos, ügyvédjelölt, mint a vádbei közlemény szerzője ellen, a btk. 258. 259. s illetoleg 261. §-ainak sulya alá eső rágalmazás és becsületsértés vétsége miatt. Budapest, 1886. márcz. 24-én. — Koszma Sándor kir. főügyész.

Ezután felolvastatt az inkriminált közlemény, melyet fentebb közöltünk. Elnök kérdésre a vádolt kijelenti, hogy a kérdéses közleményt ő írta, azért elvállalja a törvény előtti felelősséget.

Elnök: a feleket, a bizonyító eljárás tekintetében észrevételeik előadására szólítja fel.

Polonyi Géza: kijelenti, hogy miután tudomása van arról, hogy az ezen ügyben legutóbb kitűzött esküdtészek tárgyalást dr. Kramolin Viktor kir. alügyész — mint közzvádó kérelmére azért nem voltak el, mivel a közzvádó Bécsből bizonyos okmányoknak beszerzését óhajtott, — a netáni előterjesztések a közzvádó illetik. Szerinte a fenförgő ügy erősen összefügg közérdekeink minden szálával, azért e lapban foglalt inkriminált közlemény valódiságát bizonyítani, köteleességében áll. Kéri tehát a törvényszéket, hogy hallgassa ki bejelentett tanuit, név szerint Bereczki Kálmán, meg úgy irnokot, dr. Bruck Ármint ügyvédet Buchwald Lázár ügyvédet, idős Husvéth István ruhafestőt, ifj. Husvéth István ruhafestőt, Husvéth Károly takarékpénztári könyvelőt, Schurr György apatint (Folytatás a mellékleten.)

Polonyi hangja végigrezgett a termen mint egy édes magyar nót, mely átjárja a szívet, majd mind a Rákóczy-induló, — mely lángra gyújtja a lelket, azután ismét melábsan mint a „Kossuth imája.”

Rá felett az ügyész hévvel, lelkesülten, mint az elszánt katoná, a ki balni akor, de azt hiszi, hogy jó ügyért lesz vértanu.

S az én szívem mindegyre jobban elszorult.

Nem azért, mintha az ügyész hatásos küzdelme kétesesé tette volna egy perozig is a győzelmet, hanem azért, mert mentül magasabb régiókban kristalizálódott a szellem drága gyöngye, annál mélyebben, alant éreztem én magam, s mindegyre nevétegesebbnek tűnt föl az én parányiságom, a esata óriási váltával szemben.

Ilyen esatát vivnak nagy nemzeti eszmék diadalért; én annak a nagy nemzeti eszmeinek egy régen elajzott hurját pendíttettem meg; fájt seb, melyet egy érintésre föltepnék.

Nem akartam föltepné, s ime vérzik oly erővel, hogy alig lehet elállítani.

Nem, uraim! — még így se jó „vádolt”-nak lenni.

Azután ellatt egy percze a vihar.

Kihallgatottak a tanúk. Mindenki egy-két szót szólt. Mindenki egyet mondott... Azt hogy „rossz bánásmód”. Fajdalmas szó (Folytatás a mellékleten.)

tanítót, Sziebenburger Károly lapszerkesztőt és szabadi tanárt, dr. Sziklai Soma szabadkai ügyvédöt, Vécei Samu ügyvédjelöltet, Vranja András fődrászt és Wagner Vilmos nyomdászegédet. A tanukat a vádlott védoje azért kéri kihallgattatni, hogy egy részről beigazolassék, hogy Husvéth halálát a rossz bánásmód okozta, a melyben a hadseregnek részese volt, másrészt, hogy a tanuk, kik mind kiszolgált katonák, tegyenek bizonygást a felől, hogy vajjon ok, kik a hadseregnek szolgálták, minő bánásmódban részesültek.

De azt is akarván igazolni, hogy a fővárosi napilapok sokkal élesebben is írnak a hadseregrol, kéri az „Egyetértés“ 1885. okt. 30-dik és a „Pesti Hirlap“ 1886. jan. 6-diki „Katonák öngyilkossága“ czümü cikkeiket, továbbá a „Budapesti Tagblatt“ 1886. jan. 11-diki, a „Budapesti Hirlap“ 1886. febr. 13-diki, az „Egyetértés“ 1886. febr. 12-diki és május 2-diki közleményeit felolvastatni. E cikkeket részint a nemrégiben történt katonai merényletre, részint a soproni katonai öngyilkosokra vonatkoznak. Nem akarok — ugymond a védő ügyvéd — a mi lapokra és azokra, a mit azok ma írnak, hivatkozni, csupán a legutóbbi károlykaszárnyabeli és a nagyváradi esetekre reflektálok, hogy rámutathassak arra, hogy min történik a hadseregnek, a mit különben mindenki tud. Ennek igazolására, bár tudom, hogy nem jogászi a mit teszek, de mégis védői kötelességem betervezni tana a névtelen levelet, melyet a 70. ezred egyik legényétől kaptam, a melyben elég élénk színekkel van esztelve, hogy mikép bánták a közös hadseregben a magyar legényekkel.

Az ügyész tiltakozik mind a tanuk kihallgatása, mind az iratok felolvasása ellen. Mi itt — ugymond — a vád? Az, hogy a vádlott ur az irta, hogy a közös hadseregnek fozsabály rosszul bánti az emberekkel. Már pedig ezt nem bizonyíthatja az a pár tanu. Egyik-másik ember nem tehet tanúságot az egész ügyről és rendszerről. Alapoz kételem bizonyítani, — akárhogy is bántak velük, hogy a közös hadseregnek fozsabály volna rosszul bánti az emberekkel. A mi a hirlapokat illeti, kérem a t. elnök urat, sziveskedjék felfüggeszteni

az ülést, hogy a bemutatott cikkeket elolvashassam.

Elnök az ülést fölfüggeszti.
A szünet után az ügyész kijelenti, hogy a bemutatott hirlapok felolvasását mellözni kéri, mert a cikkeket olvasván, azokban semmi összefüggést nem talált a jelen ügyvel. Az, hogy ilyen cikkeket iratnak, azzal a vádlott ártatlanságát nem lehet igazolni. Ez olyanféle dolog volna, mintha becsánat a trivialis hasonlatért — a tolvaj azt mondaná, miért büntettek engemet, mikor Péter is lopott, Pál is lopott.

Polonyi: Tiltakozom e trivialis hasonlat ellen, tiltakozom az ellen, hogy a magyar sajtó kitünő organumait tolvajnak nevezze a kir. ügyész. . . .

Elnök (közbevetg): Azt az ügyész nem tette, az ügyész ur egy hasonlatot mondott, de azt nem vonatkoztatta a magyar lapokra.

Polonyi: Köszönettel veszem az elnök ur figyelmeztetését. Én csak azért csatoltam be a lapokat, hogy a t esküdt urak lásák, hogy ha a fővárosi nagy napilapok is így írnak, akkor az a vidéki szerkesztő a közvélemény nyomása alatt kénytelen egy írni, a mint a vádlott irt.

Az ügyész megjegyzi, hogy védő az egész ügyet messzemenő motívumokra akarja elvezetni, s miudig eltér a tárgytól. Pedig a tényállás nagyon világos. Miudamellott arra a nem várt esetre ha a törvényesített sajtóbírósg a vádlott által hivatkozott tanuk kihallgatását elrendelné, kéri az általa bejelentett Tiprovác György közös hagseregelbi káplár kihallgatását is, ki a vádlottunk testi lelki jó barátja volt és egyedül képez felvilágosításokat adni arra nézve, hogy mi volt az oka Husvéth Lajos öngyilkosságának. Ezen kívül kéri felolvasatni azokat az okmányokat, a melyek Husvéth Lajos elhittetésére vonatkoznak, s a melyek az öngyilkosság után megindított hadbírói eljárás tanúságai, mert ez iratokból világosan kitünik, mi volt az indító oka Husvéth Lajos halálának.

Az elnök megmutatja a védőnek az ügyész által beterveztett vizsgálati iratokat, de a védő nem kíván azokba bepillantani, sőt kijelenti, hogy a tanuk kihallgatása és az iratok felolvasása ellen nincs kifogása, bár ez ellen lehetne ellenvetése.

Erre a bíróság határozathozatal

véget visszavonult, s hosszabb tanácskozás után az elnök kihirdeti a törvény alkalmazó sajtóbírósg határozatát. E szerint a vádlott által bejelentett tanuk ki fognak hallgatatni arra nézve, hogy mit tudnak Husvéth Lajos halálának okáról. Arra a kérdésre nézve azonban, hogy a hadseregnek a katonák a tisztek részéről minő bánásmódban részesülnek, a bíróság nem fog kiterjeszkedni, mert e kérdések nem vonatkoznak a konkrét esetre. A védő által beterveztett hirlapi cikkeket nem olvastatnak fel, — mert azok által az inkriminált közlemény igaz voltát nem lehet igazolni, hasonlóképp mellözötték a névtelen levél felolvasása is, mert az névtelen lévén, okmány számba nem is mehet. A közvádló által bejelentett tanu kihallgatása és a közvádló által beterveztett okmányok felolvasása elrendeltetik, mert ezek ellen a vádlott kifogást nem tett.

Erre az elnök megkérdelte a vádlottól, hogy kik azok a tanuk, kik Husvéth Lajos öngyilkosságának okára vonatkozólag felvilágosításokkal szolgálhatnak.

A vádlott a tanukat három osztályba sorozza. Az elsöbe tartoznak az öngyilkos apja és testvérei, a másodikba a zombori polgárok, kik nem tudhatják ugyan az öngyilkosságot, de hallották, hogy mit beszélnek róla, a harmadikba pedig azok, a kik a vidéken hallottak az esetröl.

Az ügyész erre kifogást emel a tanukihallgatás iyetlen módja ellen. A vádlott elöb azt kívánta tanuvai igazolni, hogy mi volt Husvéth Lajos halálának oka, most pedig egyszerre azt akarja igazolni, hogy mi beszéltek arról Zomborban és Szabadkán. — Ez ellen tiltakozik.

Polonyi Géza tiltakozik az ellen, hogy a közvádló most újra olyan kérdést, mely a bíróság határozata által már praesentálva van, újra bolygasson.

A közvádló elhárítja magáról e föltevést, mire az elnök fölvilágosítja a feleket, hogy a tanuk csak az iránt fognak kihallgatatni, mit tudnak Husvéth Lajos halálának indító okairól.

Ezzel megkezdödött a tanukihallgatás.

Berecki Kálmán megyei írrok, 32 éves, nöten, semmit sem tud Husvéth Lajos öngyilkosságáról.

Dr. Bruck Ármin 30 éves zombori ügyvédnek az öngyilkosság okáról nincs

közvetlen tudomása, de hallotta, hogy a tisztek inhumánusan bánták a fiatal emberral s a városban elterjedt hír szerint az okozta halálát.

Buchwald Lázár, 38 éves, szabadkai ügyvéd, zombori emberek szájából hallotta, hogy a fiatal rosszul bántak s ez okozta halálát.

Baumann Miksa esküdt: A tanu ur töltözben mondta azt, hogy rosszul bántak vele. Mit tetszik ez alatt érteni, ütötték, verték, becsukták?

A tanu azt nem tudja bizonyosan, hogy mit csináltak vele, de úgy hallotta, hogy ütöttek, becsukták alig ok nélkül.

Id. Hofeneder Ferencz, 47 éves, kárpitos, rokonságban áll Husvéthekkel s hallotta, hogy a fu 30 napi kaszárnyafogságra volt elítélve s ebből elszokott Attól való félelmében, hogy nagyobb büntetést kap, sziven lögte magát.

Schnurr György, 27 éves, apatini néptanító, azt hallotta, hogy Husvéth azért lötte magát úgy, mert csalatkozott a katonapályában s látta, hogy reményei nem mennek teljesebbre.

Sziebenburger Károly, 37 éves, szabadkai lapszerkesztő csak annyit tud, a mi nyit az inkriminált közleményben olvastott. Dr. Sziklai Soma és Vécei Samu szabadkai lakosok kihallgatásától a vádlott elálit.

Vranja András, 33 éves, fődrász, háromféle hirt hallott. Elöször azt, hogy azért ölte meg magát, mert rossz bánásmódban részesült, aztán meg azt, hogy azért, mert apja bánt vele rosszul s végül azt, hogy azért, mert szerelmes volt. (Derültsg)

Elnök: Egyebet nem hallott?

Tanu: Nem, kérem alásan, pedig én mindent meghallok. (Nagy derültsg)

Wagner Vilmos nyomdászegéd hallotta, hogy Husvéthtel a katonaságnál nem igen bántak tisztességesen. Különbben ez már — ugymond nevetve, — régi dolog.

Ezután a bíróság az öngyilkos apját és két testvérét hallgatta; kiud, Husvéth István az öngyilkos apja, Zomborban ruhafestő. Azt, hogy mi volt fia öngyilkosságának valódi oka, nem tudja. De sejtji, hogy attól való félelmében ölte meg magát, mert a kaszárnya-áristomot megszegett, s hazajött mielőtt azt kiállt volna.

Bobula György esküdt: Miért büntették meg?

haj tört ki az apa-szivből, a testvérek szíve is feldobogott.

Igaz, a mit irtam. „Rosz bánásmód“. Végül aztán a cs. kir. közhadsereg egy száz tanuja lépett elő. Nyolczszáz ember közül egyetlen káplár, az is egy főhadnagy szigorú fedezete alatt.

Az az egy káplár azt mondta, hogy nem igaz, nem ros a bánásmód.

S ez az egy káplár mentett meg engem. Semmi nem gyakorlat az esküdtre oly mely benyomást, mint ennek az egy száz káplárnak az elreztált vallomása. Megtetözte ezt a hadbírósg jegyzökönyve s az öngyilkos büntetéslejástroma.

Ez a lejástrom kitünteti, hogy 1/4 órai késedelemért első ízben 8 napi, másodikban már 15, harmadikban 30 napi kaszárnyafogság volt a büntetés.

S erről nem szabad azt írni, hogy „nem valami tisztességes bánásmód“. Ez a „bánásmód“ olyan tisztességes, hogy fennen kérdétek vele a cs. kir. közös hadsereg az esküdtzsek előtt

A csata meg volt nyerve.

Nem én, nem Polonyi, nem az ügyész nem az esküdték, nem a bíróság, nem az egész nemzet közérzület, hanem egy száz káplár nyerte meg a csatát, a nemzetnek.

A cs. kir. közös hadsereg ilyen gyenge ellenségre egy száz káplár vezényelt ki. A káplár meg fogja emlegetni azt a na-

pot, midön a budapesti esküdtzsek színe előtt a törvényesített elnök, az országos képviselő, az ügyész, az esküdték, így szólították meg:

„Foglaljon helyet! káplár ur!“

A ki soha se hallott egyebet, mint:

„Hallja maga káplár . . .“

S a „káplár ur“ vallott, — egyetlen az egész hadseregben, egyetlen a Husvéth volt jó barátai közül, — egyetlen a maga nemében.

Em'ekkezdek meg arra, ha majd ismét így köszöntik: „Hallja maga káplár!“ hogy volt egy idő, midön az ország legelső törvényeszeke s összes hozzátartozó testülete „káplár ur“-nak szólította s azt mondta neki: „foglaljon helyet!“

Senki se biztatótt annyira, hogy nincs mitől félnem, mint maga az ügyész ur. A folyosón, a hol rendezve gondolatait összerésztüst azokat a vilámokat, melyekkel le akart sujtani, — egyre azt sugta fölembe: „ne féljen! Ont nem lehet elitlni. — En meglezsem 4 szavazattal . . .“

De hát az ember telhetetlen. Keveseltem a 4 szavazatot s nem egyeztem ki.

Megke dödött a döntö csata.

Az esküdt urak piros pozsgás képpel foglalták el helyeiket. Az ebéd jól ízlett.

Már most nem volt nehéz „figyelmeztetni“ szorgossággal a vád és védelem

egymáshoz mért erősségeire.“ Anál kevésbé, mert a káplár ur „elvezényeltetett.“

Az ügyész kezdte a szót. Szépén, csongón folyt az le ajkairól, esetetve azt az ideális világot, melyben — úgy látszik — nem mindenki é a hazában, mely a hadseregnek így látta, mint csupa testet a mi testünköl, csupa vért, a mi vérünköl.

Nemes föllángolással tiltakozott az ellen, hogy a testvéreiy viszonyt a hadsereg s polgárság között durva kézzel a „vádlott ur“ — megbotsa.

Minden szava szemrehányás s keserü fájdalom volt, melyért elégtelét kért a hadsereg számára.

Szavai végeztével a megnyugvás egy nemét éreztem. — Akadt egy ember, a ki így van meggyözödé a dolgok állásáról.

S ez nekem jól esett.

Most Polonyi emelt szót.

Mint a harezti tárogató csatára hívó szöszéta úgy harsant meg szava. Jelezve a csata nagy horderejét (Gyengének érezte magát arra a feladatra, melyre vállalkozott, tulerösek arra, hogy csak megvédjen engem.

Az egész magyar nemzet akarta megvédeni. Ehhez ő nem érezte magát erőnek, felhivta az esküdtzsek erejét, hogy vessen latba a nemzetért.

Beszédének minden része gyujtó, hevítő volt. Sokszor egy jelentéktelen szócska, melyet szemének lesujtó villáma k'sért, —

teljesen sztrencsolin látszott az egész vádat. Neha nem is szólt, de egy jelentőség-teljes pillantást vetett az ügyészre, aztán az esküdtkekre. A mi aztán következett, sz hasonlított egy villámterhes felhőszakadashoz, mely egyszerre letépi a huyeket.

Majd ismét leesendesült. Mint vihar után a játszi nap előnti derjével a tiszta aethert. — úgy ömlött el lelkében is a humor árja, mely éleket illatát árasztá szét.

Eldalolta a régi s új katoná nótákat, elmondotta a saját élményeit, s a hallott anekdotákat, s ámbár a tárgyilagoss elnök 4 ízben szakította meg beszédét, azért Polonyi meg újra fel tudta venni az elejtett fonalat, s mindig új volt az, a mit mondott.

Nem volt demonstráó hallgatóság, — az elnök györen áta a jegeket, — de azért az éljen zúgás imponáló volt. A „vádlott ur“ átadta a szót az ügyész urnak.

Ismét szemben álltak a mérközők. A gyenge, de bátor harczos, az erőssel. A küzdelem nem lehetett kétes. Az esküdt urak a „vádlott“ beszédjét hszadalmassnak találták már, unatkoztak mialatt, hogy mondta.

De hát mit is tudjon érdekeset mondani a „vádlott“ Polonyi után. Még egy végös küzdelem folyt le a kérdések fölvetése körül. Olyan volt ez, mint mikor a haldokló

Tanu: Mert elkésett.

Ij. Husvéth István festő és Husvéth Károly takarékpénztári tisztviselő egyértelműleg vallják, hogy öcsüskő sohasem beszélt nekik öngyilkossági szándékáról. A katonaságról ha kérdezték, azt szokta mondani „próbálatok meg.” De az utóbbi időben nagyon kedvelten volt. Ők a közönségtől tudják, a mely az ilyen esetekben igen sokat tud, hogy öcsüskő a rossz bánás miatt ölte meg magát. Az, hogy szerelmes volt, lehet, de ez nem vihette öngyilkosságra, mert tisztességes polgárlányhoz járogatott, de apjuk a viszonyt nem ellenetzte volna.

S most jött a közzvaldó tanuja, Tiprovác György 23. gyalogezredbeli kaplár. Jól megtermett, csinos fiu, ki illedelmesen meghajtja magát, s bátran és értelmesen, helyilel-közlel nagyon is cikornyásan felel a hozzá intézett kérdésekre. A tanu 25 éves, bajai születésű. Elnök: Ugyanabban az ezredben szolgált, a melyben Husvéth Lajos? Tanu: Igen, ugyanazon ezredben, ugyanazon században, sőt ugyanazon százakban. Elnök: Jó barátságban állt vele? — Tanu: Legjobb barátom volt. — Elnök: Mikor ismerkedett meg vele? — Tanu: Mindjárt a bevonuláskor. — Elnök: Egy szobában laktak? — Tanu: Nem. Egymás mellett levő szobában laktunk. — Elnök: Mi volt Husvéth Lajos öngyilkosságának oka? — Tanu: Szenvedéies és szerencsétlen szerelmek esett áldozatul. Szülői harakudnak rá, mert szegény leányt akart nőül venni. — Elnök: Olyanjó barátok voltak, hogy ezt megmondta önk? — Tanu: Igen, intim barátok voltunk, mindennap beszélt szerelméről, sőt egy igen azt mondta: „Meglátod barátom, még agzoulovóm magam ismerem miatt.” — Elnök: Hát arról nem panaszkodott, hogy a tiszték rosszul bántak vele? — Tanu: Nem. Sőt inkább, a kapitány is éinyben részesítette, minden vasnapn delelőt eeresztette haza. — Elnök: Öngyilkosság előtt mikor beszélt vele utoljára? — Tanu: Utolsó reggel. Elmondta egy álmát. En azonban azt hiszem, hogy csak képzelt álmom volt. Ravalaton fektűd egy halott, s annak tetetésére elmentek ő és testvérei, s ideálja is fekte ruhában, anyja rámutatott a leányra e szavakkal: Nézd fiam ez a gázsrühaju leány lesz a te halálód. A mint azt az álmát elmondta, görccsözökögásban tört ki. — Baumann Miksa eskűdt: Ki által értesült ez mikor, hogy ki lesz halgaltva? — Tanu: Tegnapelőtt sürgöny jött, hogy jöjtek fel azonan. — Elnök: Tudta, hogy miért? — Tanu: Nem tudam, de sejtettem. — Elnök: Megmondták-e önk, hogy mi

csoda kérdéseket fognak önhöz intézni? — Tanu: Dehogy.

Ezután az eskűdtek a kérdések egész keresztüzébe veszik a tanut, ki azonban nem jön zavarba, s midőn valomásában elle-mondást tárnak föl, siet az kimagyarázni. Több hatást tettek a védo kérdése. Polónyi Géza: Önön kívül nem volt több barátja Husvéth Lajosnak? — Tanu: De igen, volt — Polónyi Géza: Igaz-e, hogy önt egy főhadnagy kísérte a fővárosba? — Tanu: Igen. — Polónyi Géza: Ön azt adja elő, hogy a megholtak testi-lelki barátja volt, miért nem tett ön jelentést arról, hogy a századnál egy ember öngyilkosságot akar elkövetni? — Tanu: Mivel Husvéth Lajos magaviselete nem sejtette velem, hogy fenyegetéseit be is váltja. — Védő: Követett-e el az elhunyt szolgálati ideje alatt valami piszkos dolgot? — Tanu: Nekem csakis kimaradásáról van tudomásom, valamint arról sem, hogy Husvéth Lajos a kaszárnyaáristomot valamikor megszegte volna.

Ezzel a tanuk kihallgatása véget ért s a közzvaldó által becsatolt okiratokat olvasták fel. Az első listrosta ama büntetéseknek, melyeket Husvéth Lajos a katonaságnál háromszor volt büntetve, és pedig 1884. decz. 16-án a kaszárnyából tilalom ellen való távozása miatt 8 napra szobafogságra, 1885. jul. 27-én éjjeli kimaradás miatt 15 napi kaszárnya fogságra és 1885. okt. 13-án szintén éjjeli kimaradás miatt 30 napi kaszárnya fogságra. Felolvasták továbbá a pécsi hadbírósnágnál öngyilkossága után felvett jegyzőkönyvet, az imént kihallgatott Tiprovác György kaplár és Honkinyi közlegény vallomásától, kik szerint az öngyilkosság oka szerelm volt.

A közzvaldó konstatálni kívánja, hogy a jegyzőkönyv a vádlévell benyujtása előtt vétettet föl.

Polónyi Géza fölviszont konstatálja, hogy a jegyzőkönyv az inkriminált cikk megírása s a vizsgálati eljárás megindítása után készült. Egyben annak konstatálását kéri a bíróságnál, hogy a vádlót e hó 14-én kérvényt adott be a törvényszékhez az iránt, hogy szerzetessenek be az adatok Dicht Adolf százados ügyére vonatkozólag, ki ugyanazal a századnál, melyben Husvéth Lajos szolgált, egy katoná, a rossz bánásmódon való elkeseredésében megölt.

Elnök konstatálja, hogy a mondott napon csakugyan érkezett be egy kérvény, azonban azt a bíróság elutasította.

Ezzel d. u. 1 órákor a bizonyító eljárás véget ért az elnök a tárgyalást félháromig felfüggesztette.

A folytatolagos tárgyalás délutáni 3 órákor vette a kezdetét.

Dr. Kramolinj Viktor közzvaldó a közönség feszült figyelmé közepté következőben terjesztette elő vádját:

Tisztelt eskűdt uraim! Jártem és hivatali kötelességemhez híven jásztem önk elé, hogy a törvény megsértéséért elégtételt kérjem önököt, elégtételt kérjek a minden állam alapkövét képező törvénykönyvre támaszkodva, elégtételt kérjek az igazság, a méltanyosság nevében. Czell érek-e, vagy sem: valamint nem tölem függ, egy a siker is nem az én dicsőségem, a sikertelenség sem az én vereségem lesz. — Mert hiszem, kijelentésüköz amaz elővélelem fűződik, hogy abban a népek szabad és formáköz nem kötöt jogrézete nyilvánul. Ezé tehát a dicsőség, ha az a tárgyalagos, az elfogulatlan, a valódi igazság nyomán jár. De arra esik az árnyék is, ha attól eltér. Azután a becsületsértés és rágalom is olyan fogalmak, melyeket tudós meg nem határozhat, törvényöz nem kodifikálhat. A művelt önérzet és kifejlett értelem sugallja azokat, és bizony mondhatom, nem üres théoria az, hanem való igazság, hogy ama felfogásban, melyet valamely egyén vagy akár egy egész nemzet a becsületsértésről és ennek érteleimről alkot magának, e felfogásban annak jellemé, műveltsége és erkölcsi individualitása nyilvánul. A jelen esetben is a becsületsértésről és becsületsértésről van szó és önkkel szemben nincs okom annak aggodalomra, hogy kijelentésük a magyar nép lovagias jogrézete árnyat fog vetni. Nézzük csak, mi történt. Zomborban a mai társadalmi kóros állapot egyik nyilvánulása, egy — egy az állambölesek, mint az erkölcsatanakot már rég fogalkoztató körjelenség konkrét alakban felmerül és egy szerencsétlen, minden esetre jobb sorsra érdemes ifju, lehet boldogtalan szerelemből, mert hisz maga sz inkriminált cikk is megengedi annak lehetőségét, sőt a mai tárgyalás ezt elég világosan be is igazolja, lehet tulságos, és mint a következmények mutatják, mindenesetre beteges ambíció és felszeg irányban nyilatkozó önérzet következtében, de megengedem, lehet, azért mert vele egy felebbvalójá talán nem a leggyengédebben bánt, megváltik az élettől, melyet nem ő adott magának és mely ezért nem is kizárólagosan az övé és öngyilkosságával mély bántába dönti családját, megdöbbenést kelt szülővárosában és megrendíti az emberbarát és az erkölcsbíró szívét. Az ember legszentebb érzelmei az igaz gyengédség és barátság szözz a ilyenkor magával, — hogy szerencsétlenül jár embertársaink hült tetemei felett egy könnyet ejtsünk, őt a mindenhát kegyelmébe ajánljuk, vagy tetszésöz szeriut halála és a társadalomban e tekintetben elharspózott sulys kar felett meditatljunk, de minden a mi előtökön szent: a szegény elhunyt emléke iránt tartozó tisztelt, hozzátarozói mély és sulvos fájdalomnak respektálása, szóval minden, a mi bennünk emberi, elitt attól, hogy halála okait gyengédtelen, durva kézzel hánytorgassuk, rágalom által halálának ödiumát másra háritsuk és ez által hozzatartozásunk szívfájdalmát lolyton vérzökké, a már ugyis nyert sebeit gyógyulatlanná tegyük. De e szegény fiu katoná volt; él té, mielőtt azzal megsemmisítőleg rendelkezett volna, egy szép és dicső hivatásnak szentelte, és ez vádolt urnak elég volt arra, hogy nem respektálva szülei és testvére fájdalmát, nem respektálva az elhunyt ifju emléket, durva kézzel neki rontsou. Kinek?

Tán annak az egyének, vagy azon egyéneknek, kikkel az ifju szolgálati viszonyban érintkezett és kírre nézve tán megvan a távoli lehetőség, hogy e megtámadásra reá szölgáltak? Nem, oh nem! Ez vádolt urnak kevés lét volna. Neki ront tehát az egész hadseregnek, per bogatell bántk el azzal, reá háritja az öngyilkosság ödiumát az egész hadseregre és még tán tetszeleg magának azon büszke tudatban, hogy mit, mily nagyot műveltem most. És miért teszi ezt? Azért,

mert ezt véleménye szerint büntetlenül teheti, hisz védelmének egyik lényeges alapját az képezi, és mert abban bizik, hogy a hadsereg a maga nagyságában ily szunyogcsipést észre sem vesz, ezt ignorálja. Hát meg lehet a vádolt ur maga is gyözödé, hogy ha csak az ő személyéről lett volna szó, ha a támadás egyedül állna, akkor sem én, sem ő most nem állnánk itt.

De tisztelt eskűdt uraim! A vádolt ur, indokolatlan támadása egy sokkal mélyebben levő veszély, egy oly bajnak a tünete, melynek kiirtása nemcsak a büntető igazságszolgáltatás, hanem az állam, a társadalom legszöjaltabb érdeke, édes magyar nemzetünk legszentebb kötelessége. Nevén nevezem najjt a gyermekek. Abból a gyaszos emlékü időből, midőn a hadsereg egy a nemzetöl szorosan elválasztott, idegen érekeknek hódoló, a nemzettel együtt nem érezé testületet képezett, polgárság és katonaság között egy ahdalhatlanság ur nyílt, ellenszenv ualkodott.

A talzó elemek mindkét részöl még most is egy bizonyos idegenkedést hoztak magukkal, melynek abban az időben jogosultságát én egyáltalán nem tagadom, sőt azt elismerem. De az idők azóta nagyon változtak. Hazánk alkotmányának visszacszerzése az annak folytán beállott lényeges átalakulások, de különösen az általános vétkelteséget meghonosító 1868. évi XI. t. c. a polgárság és katonaság közötti választalat földöntötték. Most mi, fiaink, testvéreink alkotjuk a hadsereget, az lett test a mi testünköl, vér a mi vértünköl, az ő dicsősége a mi dicsőségünk, a mi azt bántja, az minket bánt. Erkölcsi lovagias kötelességünk, de mindenek fölött legszöjaltabb nemzeti érdekünk a hadsereg és a polgárság között levő kapcsot s érdekközöséget mentül bensőbbé, mentül szilárdabbá tenni és hazája és nemzete ellen vért, ki e kapocs lazítására kóromüködik. Pedig fájdalom sokan és sokat vétenek ily tekintetben mindkét részöl és ily szempont ala esik vádolt ur cselekménye is. Hozzájárul, hogy épen e most már teljesen indokolatlan idegenkedés többször idézi elő ama sajnos körülményt is, hogy a hadsereg melatlanul bántalmaztatván, becsületében, önérzetében mélyen sérteztván, nem találta meg mindig a kellő jogvédelmet, melyet tisztelve törvényeinket, tölön jött követelni.

Hát, tisztelt uraim, ez állapotoknak véget kell vetni. Követeli ezt az államérdek, a hazaiság, követeli nemzetünk léterdeke, de követeli egyszersmind a jogrézetenk és a méltanyosság. Katona és polgár egyaránt szözzalja hazáját, királyát. Testvérek vagyunk mindannyian, külön munkamegosztással egy célra törekszünk és egymást támogatunk is kell. A polgár megkívánja a katonától, hogy a közös harát bel- és külelleneg ellen megvédjé, véres veretékével szerzett munkaja gyümölcsének, nyugodt és biztos élvezetnek neki biztosítsa és viszont a katoná jogosan követelheti, hogy e feladatában a polgár őt támogatssa és míg a fegyver alatt álló nyílt énelséggel elbántó a katoná első hivatása, addig a katonát becsémélő, gyalázó vagy melatlanul sértő polgár ellen, maga a polgárök jogrézete és méltanyossága nyujtszon neki törvényes oltalmat. Maga a hadsereg kormányzatának ama ténye, hogy az egész hadsereg oly indokolatlan és méltatlan támadást intéző cselekményért a polgárök jogrézetehez, az önk tisztelt eskűdt uraim, igazság és méltanyosságérzetehez fordul, az önk kijelentésük egy elégtételül s azt mutatja, hogy a hadsereg vezérlete velünk érez, respektálja intézményeinket, elkövet mindent a polgársághoz való közöledés tekintetében és tény illusztrálja legjobban azok méltalanságát, de egyszersmind azon e viszony is egy legfontosabb érdekeink ellen elkövetett bün nagyságát, mely bün az inkriminált közlemény is e közöledés elébe alaptalan és méltatlan támadások által akadályokat gördít és ez szölgálhat alkalmat arra is, hogy önk tisztelt eskűdt uraim az által, hogy a méltatlan sértést és rágalmat kijelentésük által megtorolhatóvá teszik,

folelmi kardját, hogy gyöztes ellenfelet legvája, de karja lehanyatlik erőtelni.

Polónyi megadta a kegyelemindofést. A törvényszék elutasítá az ügyész kifogásaival.

Az eskűdt urak visszavonultak. Nem tanácskoztak. Tisztában voltak magukkal. Titkosan szavaztak. — Az eredmény mindazonáltal egyhangú volt.

Tizenkét eskűdt polgár, mindannyi intelligens s művelt ember eskü szentsége alatt egyhang és lélekkel kimondotta a „nem-veikes-t.”

Az eljénés fölzdült, mint a tenger árja — s szűnni se akart.

Az elnök nem figyelmeztette a hallgatósságot, hogy nines joga „eljénezni”. Előbb még figyelmeztette, most elismerte, hogy joga van ahhoz.

Akkor azután fölállott a védő.

Elérkezett a tárgyalás végső pontja.

Polónyi gyözelmét nemesen akarta megünnepelni.

Fölzámitotta az összes perbeli költségeket s följánlotta a megítélelendösszeget a budai honvéd-síremlék föntartása javára.

Ez volt a tárgyalás legfényesebb pontja. Ebben nyilvánult a nemzeti kegyelet legigazabban.

Ök megkoszoruzták Hentisz s vádoltak padjára burcozlják azt a magyar író, a ki elég merész volt bánásmódjuk fölött elméldekdni.

De mi nem döszölünk a gyözelem örömmámorában, hanem még e pillanatot is arra használjuk föl, hogy a hazáért elesett honvédeink síremlékét koszoruzzuk meg!

Tisztelt szerkesztő ur! Nevetni akartam de ez úgy maga elkomolyított. Nem tehetek róla. Nincs ebben már több kömikum.

Fájdalom, nagyon is komoly a dolog. Csak abban az egyben akartam malitiosus lenni hogy én ütem le ön helyett a „vádolt” ak padjára.

Ilyen értelemben nem rossz dolog „vádolt”-nak lenni.

Piripocsy.

sajtóbírók az esküdszék verdikje alapján dr. Molnár Gyula felmentése a közzétölt 50 ft per- s 590 ft 05 kr. eljárás költsége megfizetésben marasztalta el.

Dr. Kramolj Viktor közzétölt seniségi panaszt jelentet be.

Az ítélet új hangzik:
Ő Felsége a király nevében!
a budapesti kir. e. f. törvényszék, mint törvényalkalmazó esküdszéki sajtóbírósg, a budapesti kir. főügyész mint közzétöltőnk Polonyi Géza ügyvéd által képviselt Dr. Molnár Gyula ellen a „Zombor és Vidéke” című lapnak 1885. évi 86. számú lapjának a „hírek” rovatában „Öngyilkosság” bekezdéssel foglaltak miatt a btk. 258., 259. és 261. §-ai alapján emelt vádja — és az ezek fölött már napon megtartott esküdszéki tárgyalás alapján, következőleg

Í t é l t.
Vádolt Dr. Molnár Gyula lapszerkesztő a kir. sajtóbírósg az elene a kir. főügyész, mint közzétöltő által a btk. 258., 259. és 261. §-ai alapján emelt vád alól felmenté és közzétöltő a felmentett vád lór részére — az általa felszámított és bíróság mérskéleve ezzel 50 ft-ban megállapított perköltségnek, a sajtóbírósg pénztár részére pedig az ezzel összesen 599 ft 05 kr-ban megállapított és előlegezett eljárási költségnek és tanúdíjnak 15 nap alatt leendő megfizetésében végrehajtás terhe mellett elmarasztalta. —

I n d o k o k:
A sajtóbírósg eljárási szabályozása tárgyában 1867. évi május hó 17-én kibocsátott igazságügyminiszeri rendelet 69. §-a értelmében arra, hogy a vádlott fel „vétkes”-nek mondassék ki, az esküdszéknek legalább hét szavazata szükséges.

Mint hogy pedig az esküdtek a „Zombor és Vidéke” című lapnak 1885. évi 86. számában „Öngyilkosság” felirattal közzétett közleményben foglaltak miatt a btk. 258. §-ai alapján emelt vád lóval az ugyanazon közleményben foglaltak miatt a btk. 261. §-ai alapján emelt vád tekintetében szintén 12 szóval az inkriminált közlemény szerzőjét „nem vétkes”-nek mondták ki: vádlottat az elene emelt vádak alól bíróság is fel kellett menteni.

A felmerült per- és eljárási költségekben a vádló fel mint perveztes volt marasztalendő. — stb., stb.

H i r e k.

A közös hadügyminiszerium sajtópöröl lapunk ellen az „Egyetemes” nyomán értesítjük olvasónkat a mai számunkban A tudósítás — mint az összes fővárosi lapoké is — kimerítő azonban korántsem öleli föl azt a rendkívül nagy anyagalmat, mely a gyorsírói folyószékben az ügy lefolyásáról le van téve. Igeretünköz hven áldozatok árán sikerült az egész tárgyalás lefolyásáról szó szerinti hgy gyorsírói folyószékést megszerezünk, mely azonban, — csak néhány hét alatt fog nekünk megküldeni. A gyorsírói folyószék dr. Biehler Simon hites írvszéki gyorsíró s fővárosi ügyvéd iródájából fog megküldeni s mi előfizetőinknek a fúzet alakjában megjelendő bünperi krónikát, mint lapunk melkleletét díjtalanul fogjuk megküldeni. — A fúzetben olvasónk számtalan eddig nem ismert részletekkel fognak megismerkedni, s főleg a plaidóyek szó szerinti tartalmával, mely a fővárosi sajtó úgy a kir. ügyész, mint a védő többször tartott magvas beszédeit csak nagyon is kivonatossan közölte, a lapunk szerkesztője által tartott hosszú beszédről csak éppen a Pester Lloyd emlekezett meg annyiban, hogy jelezte a beszéd hosszabb s tartalmas voltát. A fővárosi lapok legnagyobb részét nem foglaloknak a bünper tárgyalásról nem ezekben, csupán a „Pesti Napló” szolgált elégtételt

e lapok szerkesztőjének, midőn konstátálja, hogy az egyhangú verdikt nem a közös hadseregnek az utóbbi időben nyújtott hazafiatlan ténykedésében hanem abban keresendő, hogy a Z. és V. igazat mondott s arról az esküdszék meggyőződött. A mi véleményünk szerint a fővárosi tntetések s a parlamentben lefolyt jelenetek rendkívüli érdekessége — ha magára a bünperre kedvezőleg hatott is — annak érdekességéből sokat levont s elterelte a sajtó figyelmét, mert más körülmények között lehetetlenségnek tartjuk, hogy a fővárosi sajtó, mely az inkriminált közleményt — más hasonló esetekben annyiszor variálva hangoztatta, úgykint teljesen magévá e tette volna. A fővárosi tntetések tehát inkább ártottak a nagyhorderejű kérdés teljes megoldásának, hogy miként bannak a katonákkal a közös hadseregűl tisztek, mintsem használtak volna. Az esküdszék egyhangú verdiktje, — mely a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, — esendesebb időkben úgykint diadalmát a legmagasb nívóra emelte volna. — Epen ezen időt közeli késztésünknek hogy a bünper összes anyagát átadjuk a közönségnek, s a fúzetet könyvkereskedőit un is megszerezhetővé tegyük. A fúzet jun usban okvetlenül napvilágot látand.

A Z. és V. szerkesztősege es kiadóhivatala.

Baleset. Schmausz Endrénét, megyei alispánok ifjú, szép nejét f. hó 22-én a cirkuszban az a baleset érte, hogy annyira megjédt, midőn az igazgató leest a lóról s a ló maga is a korlát mögé esett. — hogy eszméletet veszte el. A közönség gyorsan segélyre sietett s az alispáné csakhamar magához is tért, de hazavittet a cirkuszba. Reméljük, hogy a pusztá ijedelmén felül egyéb idegrázkódás nem érte s hamarabb efelel az egész eseten. — Különben a cirkusz szereplői többször úgytelelkedtek. Vasárnap este Revierre k. a. esett le a lóról s kisebb sérülést szenvedett. A cirkusz i. hó 25-én tartotta búcsúelőadását, s már messze jár Ezek felé.

Hymen. Novák Ermin jónévv s művelt fakeskedő Bezdánban eljegyezte Adonyban Hartenstein Samu erényekben gazdag Paula leányát. — Preszburger Károly Cservenkáról eljegyezte a kedves Boschan Francziska kisasszonyt Veprovácson.

Fogyók megszökése. A megyeház börtönéből e hó 25. és 26-ika közti éjjel 9 fogoly megszökött. A szokás valószínűleg összebeszélés folytán történt, a rabok a börtön hátsó részén lepedőn ereszkedtek le és úgy szöktek meg.

Lódy igazgató torna s kóteláncz szinköre. Tágas szinkört készítettett társulata számára a f. hó 25-én itt működni is kezdett Lódy-féle erőművész-társaság. Az első előadás közönség dolgában nem igen volt sikeres, mert a közönség a cirkusz búcsúelőadásán volt nagy részt jelen. Azonban annyit az igazság kedvezett konstátálnunk kell, hogy a Lódy-féle társaság kitűz magáért s igen szép mutatványokkal gyönyörködött a közönséget. Csak az a baj, hogy kissé messze van.

Földbirtokosokhoz. A. adami, kir. fölvimves iskolát jó sikerrel végzett tanulóik közül néhányan sikalmaztatásra előjegyvez vannak nálam. Azon földbirtokos urak, kiknek birtokain gyakorlatilag képzett fiatal azdak alkalmazásra találhatnak, habár az első évben esetleg szerényebb feltételek mellett, sziveskedjenek közvetlenül hozzám fordulni. Zombor maj. 24. Rácz Vilmos közpzd. előadó.

Juniusi vásárok megyénkben: Adán 15-én. — Barcskán 17-én. — C-uroghon 1-ét megelőző vasárnap és hétfőn. — Földvárón 7-én. — Ó-Futtakon 16-án. — Jankovácson 22-én. — Kulán 24-én. — Marrononon 8-án. — Ó-Moroviczán 24. utáni hétfőn. — Prigl-Szilvánon 24-ike utáni hétfőn. — Torssán 11-én. — Új-Szavácson 10-én. — Új-Verbácson 2-ai megelőző hétfőn. — Zentán 22-iket megelőző vasárnap és hétfőn. — Zomborban áldozó

csütörtől napján 6-naptár szerint. — Szabályán 20-ir.

Fizetőkép telenség. A bécsi hitelezők egylete Zentai János kereskedő Zenta, jelenleg Moholy fizetőkép telenségéről tesz jelentést.

Egyházi kinvezés. Ő-felsége a kalocsai főszékesegyháznál: Majorossy Janos kanonoknak és bási főesperesnek a főszékesegyházi főesperes-égre: borsodi Latinovics Gábor kanonoknak és tiszaí főesperesnek a bási főesperesre való fokozatos előléptetés-jóváhagyván, és meggyűresedett ifjabb metterkanonoki állást Bende Imre czimzete apátnak és újvidéki esperes-plebánosnak adományozta.

Kereszt szentelés. Topoyán özv. Kray Jánosné által emelt keresztet mult heten szentelték fel.

Kinvezések. Ő-felsége Dömötör Pá zombori járásbírósgai albrót és ifj. Nagy József békes-csabai járásbírósgai albrót, a helybeli törvényszékhez törvényszéki bíróra nevezte ki. — A szegedi m. kir. pénzügyigazgatóság Gyuris Dénes szeniczi m. kir. adó hivatali gyakornokot, ideiglenes minőségben, a zentai m. kir. adóhivatalhoz VI. osztály m. kir. adószitét nevezte ki. — Az igazságügyminiszter a bódásghai kir. közjegyző állásra Szaberenyi Istvan budapesti ügyvédet nevezte ki.

Templomszentelés. Az újvidéki ég. ev. templom majus 30-án fog Dr. Szeberényi Gusztáv páspök által ünnepélyesen szentelteteni.

A szabadkai „Szabadság” mint újdonságot közli: Dr. Horváth Móricz orsz. képviselő e heten pár napig Budapesten időzött, hogy a kormány által kért újabb 24 millió adósság megszavazásánál jelen lehessen.

A szabadkai színházat a városi tanács egyhangulag Breznay Géza és társai „Thalia” színhész szövetkezetnek engedélyezte a jövő színdnyre. A színhész szövet ezet jeles tágokból van szervezve, a nők közül felemlítendők: Ditróné Mari, Torókné Szakál Róza, Kissné Honti Mari, a férfiak közül: Breznay Géza, Berki Ferencz, Ditrói Mór, Hunfi Imre, Kiss Pista és Znojemszki Nandor karnagy. Azonban a társulat még nem teljes csak ezután fogják szervezni.

Gyászhir. Szárítis Kálmán szabadkai fiatal földbirtokos, Szárítis Király nagybirtokos legszébb reményekre jogosító egyetlen fia, Szabadka törvényhatóságának villistája és a B. B. megyei gazdasági egyesületnek lángbuzgalmu igazgató tagja élte virágban f. hó 21-én meghalt.

Öngyilkosság. Farkas Mihály szabadkai lakos 55 éves korában e hó 20-án lakásában felakasztotta magát Szerencsétlen tetűnek oka ismeretlen.

Ertekezletet tartot Szabadkán néhány városi képviselő, mely alkalommal azt határozták, hogy a város trvhatóság sürgösen intézkedjék, miszerint Zombor község Szabadkához csatolassék. Az előmunkálatok elkészítését Kovacsits Agoston vállalta magára.

Plebánosi beiktatás. Páncsich Jakab csantavéri plebános ur f. évi junius hó 6-án Csantavéren ünnepélyes plebánosi beiktatást tartja, a melyre a meghívók már széküldöttek. A templomi ünnepély a jezzett napon d. e. 10 órakor leend.

A szabadkai ügyvédi kamara e hó 30. tartja rendes évi közgyűléset.

Majális. A szabadkai főgymnásium ifjuságának a szokásos tavaszi mulatsága a palicsi fűrdőben szombaton f. hó 29-én leend, kapcsolatban a „szegény tanulókat segélyező egyesület” pénztára javára rendezendő hangversenyvel. A rendezésre Szebenburger Károly és Dr. Káplány Antal fogynem. tanárok lettek felkérve. — Minden gymnásium ad magáról valami életjel, csak mienk aluzsza örökre tartó téli almát. Hja, ebben a tekintetben különözködünk!

Kanyaró. Szabadkán fellépet az ovodákban s kanyaró, e miatt azok bezárattak.

Hymen. Herczföld Samu bajai nagykeleskedő eljegyezte Schlesinger Hedvig kis-

asszonyt Győrött. — Bécsi Lajos zentai póttatiszt jegyet váltott Csányi Zsófia kisasszonnyal. — Kende Imre martonoszi gazda eljegyezte Politzer Hermina k. a-t Szegeden. — Fazekas Gyula szabadkai földbirtokos Bajáról f. hó 16-án jegyezte el Jóé Irma k. a-t, — néhai Jóé Ödön keives öányát.

A „Szabadka” írja: Ördög dézs. Egy becsületes polgártárs es fiatal családapa a minapiban arverésben egy régi íróasztalt vett, melyben mikor hófűjt tisztogatta — a többi között egy megsárgult papírost talált. A papírosra az ördögidező-nek következő módja volt följegyezve: „Ki az ördögöt óhajtja idézni, senkihez sem szabad fordulnia; keljen föl újbold éjelen, s egyedül járja be a szobákat, miközben imádkozza el a miatyánkot; aztán lépjen a tükör elé, gyujson gyertyát és nézzen bele, — a többi aztán majd megjön magától.” Embertünk kíváncsi és kissé babonás, de elég bátor. Szeretett volna egyszer „az ördög szeme köz nézni.” Ugy tette tehát, amint a papírosban meg van írva: csöndesen fölkel, át menti a másik szobába, emlékezőtehetségének némi megerőtítésével elimádkozta a miatyánkot, a tükör elé állt, s meggyújtott gyertya fényénél bele tekintett: a következő pillanatra a borzalom kiáltásával ugrott vissza, habár minden szörnyűségre el volt készülve. A tükörről . . . anyósá nézett rá, ki hallotta, mikor fölkel és csöndesen utána lopdózott.

Gyászhir. Iményi Mariska néhai Iményi Lajos mérnök leánya e hó 23-ikán d. u. 6 órakor élete 22-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése 25. d. u. 5 órakor a közönség élénk részvétele mellett történt.

Jubileum. Bulkecz községe a pünkösdi ünnepekben fogja megünnepelni fennállásának 100-ik évfordulóját.

Mindenki, még a legszegényebb ember is, áldozhat három krajczárt naponkint, belső testrészeinek gyökeres kitisztítására, hogy ez által egész sereg betegségnek elejét vegye, a melyek a táplálkozás s emésztés megzavart mentéből (székrekedés, gyomor-, máj- és epebajok, aranyeres bántalmak, vértörölés, étvágyhiány stb.) keletkeznek. — Brandt R. gyógyszerész svájci labdacsinak használatát értjük itt, egy egész doboz ára a gyógyszerárakban 70 kr. Gondosan megfigyelendő, hogy mindenki dobozon rajta van-e czéjegyűl: a fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. nevalírása, ne hogy másképp csomagolt s olcsóbb szerek által rászedtetssünk.

CSARNOK.

Századok.

(A magyar történelmi társulat közlönye. Szerkesztő: Szilágyi Sándor. 1886. évi V. (májusi) füzet. 387—459. l.)

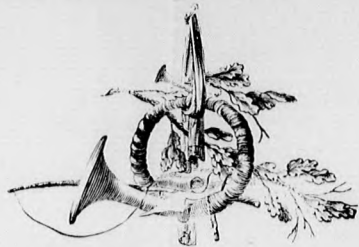
A magyar történelmi társulat nem sokára 20 éves multa tekinthet vissza s e husz éves multnak áttekintése csak megelégedést kelthet az egyesület vezető férfijaiban. Ennyi ideje lesz immár, hogy a honi történetírás néhány avatott bajnoka jónak látta egy oly társaság szerveztét, mely a magyar történelem népszerűsítését célozná. A tud. akademia történelmi bizottsága ugyanis nem laikus, hanem per eminentiam a szakközönség igényeit tartá szem előtt, és sem ideje, sem pedig alkalma, de sőt egyáltalán hatásköre sem lehetett a honi történelem széles körű propagálására.

A történelmet minden körrel megkedvelteni, a kisebb-nagyobb tehetségeket, a laikusokat és vidéki trókat sorompósá hívni, ez a feladat csak egy oly társulatra várható, mely egyes kiválóbb szakferfiak vezetésé alatt kézbe veszi mindazon eszközöket, melyek a historia tágkörü művelésére és népszerűsítésére vezetethetnek. Így jött létre a magy. tud. társulat, s ez — ma már bizavást elismerhetjük — feladatának teljesen meg is felelt. És hogy meg-

A „Vadászkürt“

KERTI-

MEGNYITÁSA.

szálloda

helyiségének

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a

„Vadászkürt“ szálloda kerti-helyiségét

igen kényelmesen berendeztem és f. hó 29-én SZOMBATON

Herczenberger Sándor zenekarának

közreműködése mellett megnyitóm. — Ugyanitt főtörökvősem leendő tisztelt vendégeimet előzőkeny és pontos kiszolgáltatás által magannak állandóan biztosítani.

Izletes ételek- és jó italokról gondoskodtam.

Naponként friss sör kapható.

Zomborban, 1886. évi május 26-án.

Kedvezőtlen idő esetén a megnyitás a földszinti nagy s díszes étteremben fog megtartatni.

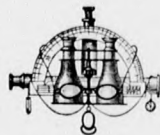
Teljes tisztelettel

Mihelits Márton,

A „Vadászkürt“ szálloda bérleje.

Előleges

vásári jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomásiról hozni, hogy a vásár alkalmával itt Zomborban, vásártéri sátramban Falcione Gusztáv ur kereskedésével szemben dusan berendezett

látyszerészeti termet

állítottam fel. Raktáron tartok nagy választékban szemüvegeket, zwickereket, lorgnettákat hegyi kristályból és flintüvegből, ugyancsak szürke szemkímélő üvegeket köszönvegyületből, füstös, szembajosoknak; színházi, mezői és vadászati látésőveket, légsúlymérőt, hőmérőt, nézőlencsét (Lupen), görseöveket, vízmérőtekeket, valamint mindenféle folyadék-mérőket, párisi különlegességeket, n. m. stereoskopok és a hozzá tartozó nagyválasztékú svájci látványképek stb. További bátorodóm figyelmzettetni, hogy a birtokomon lévő szempróba-készülékkel (Optometer) azon kellemes helyzetben vagyok, miszerint a szem létezését megvizsgálhatom és a szerint a szemhez szükségesítő üveg t pontosan meghatározni képes vagyok.

Elvállalok mindenféle az optika szakmájba vágó javításokat, melyet személyesen eszközölök.

Igen tisztelt veveim, nemkülönbén a n. é. közönség eddig nyert bizalmát továbbra is kérve maradtam teljes tisztelettel

Kellner Márton,

látyszerész, Szeged, hid-uteza 6. szám.

Kinek nem tűnt még fel,

hogy vizes időjárás mellett most annyi személyt tükör fényes lábbelivel láthatni! Ezek mindannyian Gaertner folyékony francia moment-fénymázát használják, mellyel keféles nélkül egy perc alatt tükör fényes cipőket lehet előállítani. Ugyanez azonkívül a bőrt puhán tartja s vízmentessé teszi,

nem adja tovább a festéket, s rugót szára. Egyedül megvizsgál s a bőre nem ártalmának talált készítmény a cs. kir. csapatoknál is be van hozva.

Egy üveg ára (soka kitarító) 50 krajczár. — Szétküldés: 2 üveg o. é. 1 frt 30 kr, 6 üveg 3 frt, 12 üveg 4 frt 80 kr portómentesen.

Miután sok utánzás létezik, vigyáznia kell a vásárlásnál a saját érdekében, hogy „Gaertner“ moment fénymázát kérjenek, s meggyőződni arról, hogy az üveg az itt lenyomatott védjegyet viseli-e?

Elismerések:

„Az ön folyékony francia „moment“ fénymáza valóban nagyon jónak bizonyul. En önnek igen hálás vagyok s megrendelek ezennel nem 2, hanem 12 üveggel, a 4 frt 80 krnyi összeget postautalvánnyal küldve be.“ Mrazc Tamás, főlelkész Jandelhofenben (Alsó Stajersországban.)

Idéesatolva x—frt a legjobb köszönetem nyilvánítva a küldött francia „moment“ fénymázát, mely a pilseni hadtest-gyakorlatoknál fölötté jónak bizonyul. Cs. és kir. pionir-osztály. Harolinenthal, Jegy. Neitz Lajos cs. kir. pionir-kapitány.

„En az ön francia „moment“ fénymázát 15 hó óta szakadatlan használatban tartom s azzal nagyon meg vagyok elégedve. Minden kétségen felül nagyon tartósan hat az a bőre s tényleg mindamaz előnyöket nyújtja, úgy hogy minden barátaimnak a legmelegebben ajánlottam. Hórbát Károly post-expeditor VII. Schottenfeldgasse 71

Kapható a hird-tett depotoknál, továbbá minden kereskedőnél, czipőárulakban, bőr-kimetszőknél stb.

Főraktár:

Gaertner Richard Bécs, Gizellastrasse Nr. 4. Parterre.